

Рустем Серікұлы
Сауытбай

Қиял Әлемі

Ертегілері

Рустем Серікұлы Сауытбай Қиял Әлемі. Ертегілер

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=28510930

ISBN 9785449014238

Аннотация

Сіздерді қиял әлеміне жетелейтін, шексіз армандауға ерік беретін таңғажайып ертегі әлеміне қош келдіңіз. Бұл ертегілер жас бүлдіршіндердің ой-өрісін дамытып, өмірге деген көзқарасын кеңейтеді.

Содержание

ТОҚАШ ЖЕГЕН ТОҚАШАЙ	5
Конец ознакомительного фрагмента.	11

Қиял Әлемі Ертегілер

Рустем Серікұлы Сауытбай

Редактор Малике Абитаевна Шағырбаева

© Рустем Серікұлы Сауытбай, 2018

ISBN 978-5-4490-1423-8

Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

ТОҚАШ ЖЕГЕН ТОҚАШАЙ

Сарқан тоғайындағы Байыр деген жотаның басында, тышқандар отбасында Тоқашай деген қыз тышқан дүниеге келіпті. Әжесі тоқаш пісіріп жатқан кезде туғандықтан есімін Тоқашай деп қойған екен. Оның көздері бақырайған, құлақтары салбыраған болса да өте сүйкімді болыпты.

Тышқан әке-шешелері оны өте жақсы көреді екен. Ол тоқаш жегенді қатты ұнататын. Өсе келе өзі сондай батыл және әуесқой болады. Әке-шешесін:

– Ай неліктен домалақ? Сиыр қалайша көк шөп жеп, ақ сүт береді? Аспандағы жұлдызды алып берші, – деп мазалай берді.

– Мынау не? Ол қалай? Неге? – деген сұрақтарды көп қоятын. Әкесі тіпті кейбір сұрақтарына жауап таба алмай, сасқалақтап қалады екен.

– Қызым, біз түгіл адамдардың өзі сиырдан қалай ақ сүттің шығатынын білмейді, – деп әкесі, шашы болмаса да, басын қасып қалады екен. Әке-шешесі ерінбей, барлық сұраған нәрселерін түсіндіретін.

Тоқашайдың өзі қып-қызыл, құйрығы жалбыраған Рүшен деген тиін досы болады, Тоқашай оған әрқашан «мен сұрмын, сен неге қызылсың?» деп тиіседі екен. Екеуі бір-бірлерінің құйрықтарын тартып ойнайды екен. Рүшен екеуі бұтақтан қайық құрастырып, арықтағы ағып жатқан су-

мен саяхатқа шығатын. Бірақ алысқа бармайды екен, өйткені жақын жерде екі аяқтылар, яғни адамдар тұрады.

Көк шығып, гүлдер гүлдеген уақытта Тоқашай мен Рүшен екеуі тоқаш жеп жатады.

– Алақай! Бүгін түнде тосын сый болады, – дейді Рүшен.

– Қайдағы сыйлық? Кім әкеледі? – деп тандана сұрайды.

– Тоқашай білмейсің бе, осы айдың жиырма бірінде аспаннан әр жануарға сыйлық түседі. Итке – сүйек, сиырға – шөп, құстарға – бидай, маймылдарға – банан, тышқандарға – бидай сияқты, – деп Рүшен көкірегін көтеріп қояды.

Сол түні Тоқашай қатты уайымдап ұйықтай алмайды, сыйлығын ойлап, асыға күтеді. Түннің бір уақытында айнала тып-тыныш бола қалады. Тоқашай мөлдіреген көздерін жоғары қарай көтеріп, сыйлығым қашан болады деген қиялға беріледі. Жан-жағындағы көршілері, достары және ата-анасы тәтті ұйқыға беріліп түс көріп жатады.

Тоқашай бір мезетте күткен сәт боларын сезеді. Қолдары қалтырап, жүрегі қатты соға бастайды. Өз көзіне өзі сенгісі келмейді, жаңа туып келе жатқан айдың оң жағынан жұлдызға ұқсас жарық нүкте пайда болады. Бірақ ол жарық нүктенің түсі көгілдір екен. Ол жарық нүкте бірте-бірте Тоқашайға жақындап, үлкейе түседі. Тоқашай қорқып, теректің артына тығылып қалады. Жарық нүкте жақындап келіп, сайдың арғы жақ бетіне барып қонады. Тоқашай кідірмей, жүгіріп барып көктен түскен қаптың ішін ашады. Қаптың ішінде арпа, бидай, сұлы, тәтті-дәмділер мен ойыншықтар бар

екен. Тоқашай қуанып кетіп, тойып жеп алады.

Танертең тұрғанда әр жануардың бас жағында өз тосын сыйы дайын тұрады. Бірақ оған ешкім таңғалмайды, әркім өз ісімен жүріп кетеді. Тоқашай болса, бұл сыйлықтарды жануарларға жіберген кім екенін қатты білгісі келеді. Соны ойлағаннан маза тауып отыра алмайды. Бірінші кезекте әкешесінен сұрайды:

– Әке, әке, бізге мына сыйлықтарды кім дайындады? – дейді Тоқашай құлақтарын тікірейтіп.

– Бұл баяғы заманнан келе жатқан дәстүр, кімнің дайындағанын ойламаппыз-дағы, – деп үн қатады әкесі. Үйден жауабын ала алмаған Тоқашай далаға аттанады. Қоржынына толтырып тоқаш салып алып, әке-шешесінен рұқсат алып, сұрағының жауабын іздеуге шығып кетеді. Ең алдымен, досы Рүшенге соғып, көптен бері екеуі дайындаған кемесіне бірге отырып кетеді. Бірінші кезекте сиырға барады.

– Сиыр тәте, бізге сыйлықтарды кім дайындады? – дейді ауыздарын аңқитып.

– Мөөөөө, білмеппін кішкентайларым, сендерге ол не үшін керек, сыйлықтарыңды алып тыныш отыра бермейсіңдер ме? – дейді күйіс қайырып тұрған ала сиыр.

Сиыр сұрақтың жауабын білмеген соң, олар «мысықтың жүрмейтін жері, кірмейтін тесігі жоқ қой» деп мысыққа барады.

– Мысық әпке, бізге осы сыйлықтарды кім жібереді? – деп сұрайды тышқан мен тиін.

Мысық ойланып тұрып:

– Миияяяу, білмеймін, еш ойланбаппын, – дейді.

Мысықтан да жауап ала алмаған екі дос енді қойға барады. Қойлар отар болып жүреді, көп естиді деп үміттенеді. Қойдың қасына барған соң:

– Қой аға, бізге осы сыйлықтарды кім жібереді? – деп сұрайды Тоқашай қатты үміттеніп.

Сол кезде қой бір маңырап:

– Мээээээ, маған бәрібір, әйтеуір қарным тоқ, көйлегім көк, – деп жауап қатады.

Бұл жауаптардан кейін Тоқашайдың көңілі түсіп, Рүшенге бұрылып:

– Осылар қызық, сыйлықтарды кім жіберіп жатқанын білмейді, хайуан деген ең болмаса рахмет айту керек қой. Мен сыйлықтарды кім жіберетінін тапқанша тынышталмаймын, кім екенін тауып, алғысымды білдіремін. Осыншама жақсылықты кім жасап жүр, білу керек қой, – дейді.

Сөйтіп, олар «көп жерді аралап, саяхатқа көп шығады ғой» деп түйеге жолығады.

– Түйе апа, бізге осы сыйлықтарды кім жібереді? – деп сұрайды Рүшен.

– Бааааа, қайдан білейін, – дейді түйе асықпай басын көтеріп.

Түйеден үмітін үзген екеуі енді жылқыға барады. Талай жердің шаңын көтеріп жүрген жылқы білетін шығар деп ойлайды.

– Жылқы ата, бізге осы сыйлықтарды кім жібереді? – деп сұрайды Тоқашай.

Сол кезде жылқы:

– Иииииииии, оны қайтесің? – дейді.

– Рахметімізді айтайық деп едік, көңіліміз тыныш таппай жүр, – дейді екеуі қосылып.

– Оны аспанда самғап жүрген бүркіт біледі, – дейді жылқы.

Осылайша, енді екеуі таудың басындағы бүркітке жолығуға барады. Олар бүркітті тауып алып:

– Бүркіт ата, бізге осы сыйлықтарды кім жібереді? – деп сұрайды Тоқашай соңғы күшін салып.

– Ия, кім жіберетінін мен білемін, – дейді бүркіт.

– Кім ол айтыңызшы, біз сыйлықтары үшін рахметімізді айтайық деп едік, – дейді екеуі.

– Мен кім екенін білемін, бірақ көрген емеспін. Ол сыйлықтардың иесі бұлттардың артында, кемпірқосақтың үстінде Жалдан деген сиқырлы елде тұрады. Сол елдің Әрес деген патшасы жібереді, – дейді қара бүркіт.

– Оған бізге жіберген сыйлықтары үшін рахметімізді қалай жеткізсек болады? – деп сұрайды тышқан.

– Ол елге сендер түгілі менің өзім ұшып жете алмаймын, өте қиын. Бірақ түннің ортасында сол елге қарай қатты жел соғады. Сол жел арқылы хат жазып ұшырып жіберсеңдер болады, хат иесіне жетеді, – дейді бүркіт.

– Мына қоржынымды жіберсем жел алып бара ма? – деп

сұрайды бір кезде Тоқашай.

– Ия, әрине, желдің күші сондай қатты, – дейді бүркіт.

Осылайша, Тоқашай мен Рүшен ақ қағазға «Рахмет» деп жазады. Хаттарын сәлеммен бастап, жіберген сыйлықтары үшін бүкіл жануарлардың атынан шын жүректен лебіздерін білдіріп, ризашылықтарын айтады. Көңілдері қимаса да, тоқаштарды да хатпен бірге қоржынға салып бүркітке береді. Бүркіт көкке көтеріліп, қоржынды желмен қоя береді. Қоржын түнгі аспанға самғап, желмен бірге патшаға қарай ұшады.

Тоқашай мен Рүшен үйлеріне оралғанда, өздерін батыр сезінеді. Олар бастарынан кешкен барлық оқиғаларды жақындарына айтып береді. Көршілері мен жақындары олардың ерліктеріне қатты сүйсінеді. Шынында, олардың жасағандары ешкім жасамаған ерлік еді. Тоқашайдың көңілі жай тауып өзін бақытты сезінеді. Өйткені, ол аспанның арғы жағында Әрес патшаның тоқаш жеп жатқанын көріп жатқандай әсерде болады.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.